

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Expeditio Pro Recvperanda Terra Sancta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

ANNO
CHRISTI
1215.

compescatur. Officiali vero huiusmodi, tamdiu Christianorum communio in commerciis & aliis denegatur, donec in vsus pauperum Christianorum, secundum prouidentiam diocesani episcopi, conuertatur quidquid fuerit adeptus a Christianis occasione officii sic suscepti: & officium cum pudore dimittat, quod irreuerenter assumpsit. Hoc idem extendimus ad paganos.

L X X.

Quidam, sicut accepimus, qui ad sacri vndam baptismatis voluntarii accesserunt, veterem hominem omnino non exuunt, vt nouum perfectius induant, cum prioris ritus reliquias retinentes, Christianæ religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem scriptum sit: *Maledictus homo qui terram duabus viis ingreditur, & indui vestis* non debeat lino lanaque contexta; statuimus vt tales per prælatos ecclesiarum ab obseruantia veteris ritus omnimodo compescantur, vt quos Christianæ religioni liberæ voluntatis arbitrium obtulit, salutiferæ coactionis necessitas in eius obseruatione conseruet, cum minus malum existat viam Domini non agnoscere, quam post agnitam retroire.

Ecclef. 3.

Deut. 22.

EXPEDITIO

PRO RECUPERANDA TERRA SANCTA.

Ad liberandam terram sanctam de manibus impiorum ardenti desiderio aspirantes, de prudentum virorum consilio, qui plene nouerant circumstantias temporum & locorum, sacro approbante Concilio, diffinimus, vt ita Cruce signati se præparent, quod in Kalendas Iunii

Concil. Tom. 28.

E c ij

sequentis post proximum, omnes qui disposuerunt transire per mare, conueniant in regnum Siciliae: alii, sicut oportuerit & decuerit, apud Brundisium, & alii apud Messanam, & partes utrobique vicinas, ubi & nos personaliter, Domino annuente, disposuimus tunc adesse, quatenus nostro consilio & auxilio exercitus Christianus salubriter ordinetur, cum benedictione diuina & apostolica profecturus. Ad eundem quoque terminum se studeant praeparare qui proposuerunt per terram proficisci: significaturi hoc interim nobis, ut eis ad consilium & auxilium legatum idoneum de nostro latere concedamus. Sacerdotes autem, & alii clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quam praelati, orationi & exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter & exemplo, ut timorem & amorem semper habeant diuinum ante oculos, ne quid dicant aut faciant quod diuinam maiestatem offendat. Et si aliquando lapsi fuerint in peccatum, per veram poenitentiam mox resurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu quam in vestitu mediocritatem seruantes, dissensiones & aemulationes omnino vitando, rancore ac liuore a se penitus relegatis, ut sic spiritualibus & materialibus armis muniti aduersus hostes fidei securius praeriantur, non de sua praesumentes potentia, sed de diuina virtute sperantes.

Ipsis autem clericis indulgemus, ut beneficia sua integra percipiant per triennium, ac si essent in ecclesiis residentes; & si necesse fuerit, ea per idem tempus pignori valeant obligare.

Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, vniuersis ecclesiarum praelatis districte praecipimus, ut singuli per loca sua illos qui signum Crucis disposuerunt resumere, ac tam ipsos, quam alios Crucis signatos, & quos adhuc signare contigerit, ad reddendum vota sua Domino diligenter moneant & inducant, & si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, & interdicti sententias in terras eorum, omni tergiversatione cessante, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod, secundum sedis apostolicae prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito vel differri.

ANNO
CHRISTI
1135.

Ad hæc, ne quid in negotio Iesu Christi de contingenti-
bus omittatur, volumus & mandamus vt patriarchæ,
archiepiscopi, episcopi, abbates, & alii qui curam obti-
nent animarum, studiose proponant sibi commissis ver-
bum Crucis, obsecrantes per Patrem, & Filium, & Spiri-
tum sanctum, vnum solum verum æternum Deum, re-
ges, duces, principes, marchiones, comites, & barones,
aliosque magnates, nec non communionem ciuitatum,
villarum, opidorum, vt qui personaliter non accesserint
in subsidium terræ sanctæ, competentem conferant
numerum bellatorum, cum expensis ad triennium neces-
sariis, secundum proprias facultates, in remissionem pec-
catorum suorum, prout in generalibus literis est expref-
sum, & ad maiorem cautelam etiam inferius exprimemus.

Huius remissionis volumus esse participes, non solum
eos qui naues proprias exhibent, sed etiam illos qui pro-
pter hoc opus naues studuerint fabricare. Renuentibus
autem, si qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo no-
stro, ex parte apostolica firmiter protestentur, vt sciant
se super hoc nobis in nouissimo districti examinis Dei co-
ram tremendo iudice responsuros, prius tamen conside-
rantes, qua conscientia quave securitate confiteri pote-
runt coram vnigenito Dei Filio Iesu Christo, cui omnia
Pater dedit in manus, si ei pro peccatoribus crucifixo
seruire tenuerint in hoc negotio quasi proprie sibi pro-
prio, cuius munere viuunt, cuius beneficio sustentantur,
quinetiam eius sanguine sunt redempti.

Ne vero in humeros hominum onera graua & impor-
tabilia imponere videamur, quæ digito nostro mouere
nolimus, similes illis qui dicunt vtique, sed non faciunt,
ecce nos de his, quæ vltra necessaria & moderatas expen-
sas potuimus reseruare, triginta millia librarum in hoc o-
pus concedimus & donamus, præter nauigium, quod Cru-
ce signatis de Vrbe, atque vicinis partibus conferimus. af-
signaturi nihilo minus ad hoc ipsum tria millia marcarum
argenti, quæ apud nos de quorundam fidelium eleemo-
synis remanserunt, aliis in necessitates & vtilitates prædi-
ctæ terræ, per manus felicis memoria* abbatis Hieroso-
lymitani patriarchæ, ac magistrorum templi & hospitalis
fideliter distributis.

* Alberti

Cupientes autem alios ecclesiarum praelatos, nec non clericos vniuersos, & in merito & in premio habere participes & consortes, ex communi Concilii approbatione statuimus, vt omnes omnino clerici, tam subditi quam praelati, vigesimam partem ecclesiasticorum prouentuum vsque ad triennium conferant in subsidium terrae sanctae per manus eorum qui ad hoc apostolica fuerint prouidentia ordinati: quibusdam dumtaxat religiosis exceptis, ab hac praeraxatione merito eximendis, illis similiter qui assumpto vel assumendo Crucis signaculo sunt personaliter profecturi.

Nos autem & fratres nostri sanctae Romanae ecclesiae cardinales plenarie decimam persoluemus, sciantque se omnes ad hoc fideliter obseruandum per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi, qui super hoc fraudem scienter commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

Sane quia iusto iudicio caelestis imperatoris obsequiis inhaerentes speciali decet praerogatiua gaudere, cum tempus proficiscendi annum excedat in modico, Cruce signati, vel a collectis, vel talliis, aliisque grauaminibus sint immunes, quorum personas & bona post Crucem assumptam sub beati Petri & nostra protectione suscepimus: statuentes vt sub archiepiscoporum, episcoporum, ac omnium praelatorum ecclesiae defensione consistant, propriis nihilo minus protectoribus ad hoc specialiter deputandis, ita vt, donec de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integra maneant & quieta: & si quisquam contra praesumpserit, per censuram ecclesiasticam compefcatur.

Si qui vero proficiscentium illuc ad praestandas vsuras iuramento tenentur adstricti, creditores eorum, vt remittant eis praestitum iuramentum, & ab vsurarum exactio-
ne desistant, eadem praecipimus distinctione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit vsurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animaduersione mandamus.

Iudaeos vero ad remittendas vsuras per saecularem compelli praecipimus potestatem, & donec illas remiserint, ab vniuersis Christi fidelibus per excommunicationis

ANNO
CHRISTI
1215.

sententiam eis omnino communitio denegetur. His autem, qui Iudæis debita soluere nequeunt in præfenti, sic principes sæculares vtili dilatione prouideant, quod post iter arreptum, vsquequo de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, vsurarum incommoda non incurrant, compulsis Iudæis prouentus pignorum, quos interim ipsi perceperint, in sortem, expensis deductis necessariis, computare: cum huiusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quod solutionem sic prorogat, quod debitum non absorbet. Porro ecclesiarum prælati, qui in exhibenda iustitia Cruce signatis & eorum familiis negligentes extiterint, sciant se grauiter puniendos.

Ceterum quia cursarii & piratæ nimium impediunt subsidium terræ sanctæ, capiendo & expoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa, nos speciales adiutores & fautores eorum excommunicationis vinculo innotamus, sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter communicet aliquo venditionis vel emptionis contractu, & iniungentes rectoribus ciuitatum & locorum suorum, vt eos ab hac iniquitate reuocent & compefcant; alioquin, quia nolle perturbare peruersos nihil aliud est quam fouere, nec caret scrupulo societatis occultæ qui manifesto facinori desinit obuiare, in personas & terras eorum per ecclesiarum prælatos seueritatem ecclesiasticam volumus & præcipimus exerceri.

Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos, qui contra ipsum Christum & populum Christianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum: eos etiam qui galeas eis vendunt vel naues, quique in piraticis Saracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis aut quibuslibet aliis aliquod eis impendunt consilium vel auxilium in dispendium terræ sanctæ, ipsarum rerum suarum priuatione mulctari, & capientium seruos fore censemus. Præcipientes vt per omnes vrbes maritimas diebus dominicis & festiuis huiusmodi sententia innouetur, & talibus gremium non aperiatur ecclesiæ, nisi totum, quod ex substantia tam damnata perceperint, & tantumdem de sua in subsidium prædictæ terræ transmise-

rint, vt a quo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte soluendo non fuerint, alias sic reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum aliis interdicitur audacia similia præsumendi.

Prohibemus insuper omnibus Christianis, & sub anathemate interdiciamus, ne in terras Saracenorum, qui partes orientales inhabitant, vsque ad quadriennium transmittant aut transeant naues suas, vt per hoc volentibus transfretare in subsidium terræ sanctæ maior nauigii copia præparetur, & Saracenis prædictis subtrahatur auxilium, quod eis consuevit ex hoc non modicum prouenire.

Licet autem torneamenta sint in diuersis Conciliis sub certa pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium per ea plurimum impeditur, nos illa sub pœna excommunicationis firmiter prohibemus vsque ad triennium exerceri.

Quia vero ad hoc negotium exequendum est permixtissime necessarium vt principes populi Christiani adinuicem pacem obseruent, sancta vniuersali Synodo suadente statuimus, vt saltem per quadriennium in toto orbe Christiano seruetur pax generaliter, ita quod per ecclesiarum prælatos discordantes reducantur ad plenam pacem aut firmam treguam inuiolabiliter obseruandam: & qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationem in personas & interdictum in terras arctissime compellantur, nisi tanta fuerit iniuriarum malitia, quod ipsi tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram ecclesiasticam vilipenderit, poterunt non immerito formidare, ne per auctoritatem ecclesiæ circa eos, tamquam perturbatores negotii Crucifixi, sæcularis potentia inducatur.

Nos igitur omnipotentis Dei misericordia, & beatorum apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis, licet indigne, Deus ligandi atque soluendi contulit potestate, omnibus qui laborem propriis personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confessi, veniam indulgemus, & in retributione iustorum salutis æternæ pollicemur augmentum: eis autem qui non

in

ANNO CHRISTI 1215.

in personis propriis illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis iuxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinarint, & illis similiter, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Huius quoque remissionis volumus & concedimus esse participes, iuxta qualitatem subsidii, & deuotionis affectum, omnes qui ad subuentionem ipsius terræ de bonis suis congrue ministrabunt, aut consilium & auxilium impenderit opportunum. Omnibus etiam pie proficiscentibus in hoc opere in communi vniuersalis Synodus omnium beneficiorum suorum suffragium impartitur, vt eis digne proficiat ad salutem. Amen.

I N

^a CONCILIVM LATERANENSE ^b IV.

^c OECVMENICVM SIVE VNIVERSALE XII. approbatum, ^d quadringentorum episcoporum, & octingentorum aliorum patrum, abbatum, decanorum & priorum conuentualium ^e contra Albigensium & ^f Almarici hæreses, & ^g abbatis Ioachim errores, pro ecclesia in fide & moribus reformanda, ^h proque terra sancta a Turcis recuperanda celebratum ⁱ anno Domini MCCXV. tempore Innocentii papæ III. & Friderici imperatoris, vel potius adhuc regis Germaniæ II.

NOTÆ.

^a Concilium.] Qua auctoritate, quo tempore, quaque de causa hæc sacrosancta Synodus indicta, quis comparendi & inchoandi Concilii terminus præfixus fuerit, Matthæus Paris his verbis summatim recenset: *Eodem anno 1215. vocati sunt a papa Innocentio Roma ad Concilium generale prelati vniuersalis ecclesie, patriarcha scilicet, archiepiscopi, episcopi, primicerii, archidiaconi, decani cathedralium ecclesiarum, abbates, priores, Templarii, & Hospitalarii, vt comparerent in presentia domini papa in vrbe Roma, Kalendis Nouembris, sicut canonice vitare voluerunt ultionem.* Ad reformandam ecclesiam in fide & moribus, nec non pro terra sancta a Turcis & Saracenis recuperanda, auctoritate Innocentii papæ hanc Synodum prædicto tempore, loco ac termino indictam esse, indicat apertissime encyclica illa epistola, ab Innocentio papa ad omnes ecclesiæ prælatos & principes transmissa. *Extat supra initio actorum.*

Hæc Synodus ab Innocentio papa indicta.

Ob quam causâ indicta fuerit?

^b Lateranense.] Sic dictum a Lateranensi ecclesia Saluatoris, quæ *Concil. Tom. 28.*

Locus Concilii.

Ff